Täydentävä lausunto 16.6.2025

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt minulta lausuntoa seuraavasti:

Täydennystä 12.6.2025 päivättyyn kirjalliseen lausuntoon erityisesti 13.6.2025 valiokuntakuulemisessa esitettyjen kysymysten osalta, ja arviota siitä, miltä osin ja miten ehdotettua sääntelyä tulisi täsmentää.

Lisäksi minulta on pyydetty arvioita ehdotetun lain 3 §:n ja 31 §:n suurjännitteisen jakeluverkon ja kantaverkon määritelmien suhteesta sähkömarkkinadirektiivin sääntelyyn ja yhteensopivuudesta sen kanssa.

Vastaan tässä lausunnossa ensin ehdotetun lain 3 §:n ja 31 §:n suurjännitteisen jakeluverkon ja kantaverkon määritelmien suhteesta sähkömarkkinadirektiivin sääntelyyn. Tämän jälkeen vastaan edellä esitettyyn täydennyspyyntöön.

Lehmossa 16.6.2025

Kim Talus
Eurooppalaisen energiaoikeuden professori
Itä-Suomen yliopisto

Energiaoikeuden professori
Helsingin yliopisto

1. **Ehdotetun lain 3 §:n ja 31 §:n suurjännitteisen jakeluverkon ja kantaverkon määritelmien suhteesta sähkömarkkinadirektiivin sääntelyyn ja yhteensopivuudesta sen kanssa**

Kuten Energiavirasto toteaa, että ehdotettu muutos lisäisi kantaverkon ja suurjänniteverkon välisen määrittelyn tulkinnanvaraisuutta. Energiavirasto tunnistaa, ettei kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon välistä rajaa ole helppoa määrittää muun tekijän kuin jännitetason perusteella.[1] Olen samaa mieltä Energiaviraston kanssa mutta katson että hallituksen esitys on yhteensopiva sähkömarkkinadirektiivin ja tilanteeseen sopivat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa.

2019 sähkömarkkinadirektiivin[2] 2 artiklan mukaan tarkoitetaan

28)’jakelulla’ sähkön siirtämistä suur-, keski- tai pienjännitteisissä jakeluverkoissa toimitettavaksi asiakkaille mutta ei toimitusta;
29)’jakeluverkonhaltijalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä;
34)’siirrolla’ sähkön siirtämistä yhteenliitetyssä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa toimitettavaksi loppuasiakkaille tai jakelijoille mutta ei toimitusta;
35)’siirtoverkonhaltijalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;

Siirto- ja jakeluverkon määritelmät ovat osin päällekkäisiä ja niiden erottaminen toisistaan on hankalaa.

Ensinnäkin suurjännitteinen verkko voi sähkömarkkinadirektiivin määritelmien mukaan olla osa siirtoverkkoa tai osa jakeluverkkoa. Siirtoverkko voi toisaalta olla vain suurjännitteinen verkko, ei keski- tai pienjännitteinen verkko.

[1] Energiaviraston lausunto 26.02.2025 (dnro: 64/000100/2025), s. 3.
[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, p. 125–199).

Toinen määritelmien mukainen siirto- ja jakeluverkon ero on se, välitetäänkö verkossa sähköä myytäväksi loppukäyttäjille ja jakelijoille (jolloin kyseessä on siirtoverkko) vai ainoastaan asiakkaille, joilla tarkoitetaan loppukäyttäjiä ja tukkuasiakkaita[3] (jolloin kyseessä on jakeluverkko) Sähkömarkkinadirektiivin määritelmä ja asiaan soveltuva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö eivät tee eroa verkkojen välillä sähköntuottajien osalta.

Kolmantena erona on se, että siirtoverkko on osa yhteenliitettyä verkkoa, kun taas jakeluverkko ei ole osa yhteenliitettyä verkkoa. Yhteenliitetyllä verkolla tarkoitetaan verkkoja, jotka on rajayhdysjohdoilla liitetty toiseen sähköverkkoon.[4] Käytännössä tämä tarkoittaa toisen EU:n jäsenvaltion verkkoa.[5] Rajayhdysjohdon määritelmä tosin puhuu ainoastaan sähköverkkojen toisiinsa liittämiseen käytettävistä välineistä, mutta sähkömarkkinadirektiivi viittaa yhteenliittämisestä ja sähköverkoista puhuessaan eri jäsenvaltioiden sähköverkoihin. Näin rajat ylittävä elementti on direktiivin tekstissä melko selvä.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan siirto- ja jakeluverkon erottukriteerejä ovat sähkön jännite[6] ja käyttötarkoitus eli niiden asiakkaiden luokka jolle välitetty sähkö on tarkoitettu[7], lisäksi kolmas erottelukriteeri on yhteenliittäminen. Unionin tuomioistuimen mukaan jäsenvaltiot eivät saa lisätä muita kuin jännitetasoa ja sitä asiakasryhmää, jolle sähkö välitetään, koskevia ylimääräisiä erotteluperusteita jakelu- ja siirtoverkon käsitteiden määrittelemiseksi.[8]

Hallituksen esityksen 3 pykälän 3 momentin mukaan suurjännitteisellä jakeluverkolla tarkoitetaan nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin paikallista tai alueellista sähköverkkoa tai -johtoa, joka ei ole sähköntuotannon liittymisverkko tai liittymisjohto ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa. 31 pykälä taas määrittelee kantaverkon.

Hallituksen esityksen mukainen jako siirtoverkon ja korkeajännitteisen jakeluverkon osalta seuraa mielestäni sähkömarkkinadirektiivin ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisia

---

[3] C-439/06 Citiworks AG Flughafen Leipzig v. Halle GmbH, Bundesnetzagentur, EU:C:2008:298, kohta 46 ja C-31/18 Elektrorazpredelenie Yug, ECLI:EU:C:2019:868, kohta 45.
[4] Sähkömarkkinadirektiivin 2 artiklan 40 kohta.
[5] Poikkeuksena tästä on esimerkiksi Saksan sähköjärjestelmä, jossa on useita toisistaan erillisiä kantaverkkoja.
[6] C-439/06 Citiworks AG Flughafen Leipzig v. Halle GmbH, Bundesnetzagentur, EU:C:2008:298, kohta 48 ja C-31/18 Elektrorazpredelenie Yug, ECLI:EU:C:2019:868, kohta 46.
[7] C-31/18 Elektrorazpredelenie Yug, ECLI:EU:C:2019:868, kohta 48.
[8] -31/18 Elektrorazpredelenie Yug, ECLI:EU:C:2019:868, kohta 55.

vaatimuksia. Siinä huomioidaan (1) sähköverkonjännite, joka erottaisi suurjännitteisen jakeluverkon jakeluverkosta, (2) yhteenliitettävyyttä koskeva vaatimus (rajat ylittävä verkko määriteltäisiin siirtoverkoksi) ja (3) tehdään ero asiakasryhmien välillä. Tätä eroa ei tosin tehdä suoraan lakitekstissä vaan 3 pykälän 3 kohdan perusteluissa.

2. Täydentävä lausunto verkonkehittämisvelvollisuuden osalta

Ymmärrän, että minua pyydetään täydentämään lausuntoani erityisesti suurjännitteisen jakeluverkon kehittämisvelvollisuuden osalta. Tässä osiossa kuvaan ensin hallituksen esityksen olennaisen sisällön. Tämän jälkeen kuvaan EU:n sähkömarkkinadirektiivin mukaiset vaatimukset ja arvioin hallituksen esityksen 51a pykälää EU-oikeuden valossa. Lopuksi keskityn hallituksen esityksen 51a pykälän kohtuullisuutta koskevaan muotoiluun.

2.1 Hallituksen esitys

Sähkömarkkinalain ehdotetun muutosesityksen:

3 pykälän 3 momentin mukaan suurjännitteisellä jakeluverkolla tarkoitetaan nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin paikallista tai alueellista sähköverkkoa tai -johtoa, joka ei ole sähköntuotannon liittymisverkko tai liittymisjohto ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa.

19 pykälän mukaan verkonhaltijan tulee toiminta-alueellaan riittävän hyvälaatuisen sähkön saannin turvaamiseksi verkkonsa käyttäjille ylläpitää, käyttää ja kehittää sähköverkkoaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin sähköverkkojen toiminnalle säädettyjen vaatimusten ja verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti. (Verkon kehittämisvelvollisuus)

51 a § koskee erityissäännöksiä verkon kehittämisvelvollisuudesta suurjännitteisessä jakeluverkossa ja jakeluverkossa. Sen mukaan

> Sen lisäksi, mitä 19 §:ssä säädetään verkonhaltijan kehittämisvelvollisuudesta, jakeluverkonhaltijan tulee toiminta-alueellaan kehittää sähköverkkoaan kahden tai useamman erillisen voimalaitoskokonaisuuden liittämiseksi sähköverkkoon verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti.
>
> Jakeluverkonhaltijan tulee toiminta-alueellaan kehittää 19 §:ssä ja tämän pykälän 1 momentissa säädetyllä tavalla uutta suurjännitteistä jakeluverkkoa verkon käyttäjien

> kohtuullisten tarpeiden mukaisesti, jos tämä ei ole verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin nähden taikka verkonhaltijan verkon muiden käyttäjien kannalta kohtuutonta.

Kyseessä olisi siis poikkeus verkon kehittämisvelvollisuudesta kahdessa eri tilanteessa: (1) tämä olisi verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin nähden kohtuutonta, taikka (2) verkonhaltijan verkon muiden käyttäjien kannalta kohtuutonta.

Asiassa on myös huomioitava, että hallituksen esityksen mukaan [korostukset lisätty tekstiin minun toimestani]

> Kehittämisvelvollisuutta verkonhaltijan toiminta-alueella esitettäisiin tarkennettavan lakiin ehdotetun uuden 51 a §:n 1 momentissa siten, että suurjännitteisen jakeluverkon haltijan ja jakeluverkonhaltijan tulisi kehittää sähköverkkoaan kahden tai useamman erillisen voimalaitoskokonaisuuden liittämiseksi sähköverkkoon verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti. Tuotantoa yhteen keräävä verkko katsottaisiin osaksi verkonhaltijan säänneltyä verkkotoimintaa ja verkko-omaisuutta. Verkonhaltijan liittämisvelvollisuuden johdosta sähköntuotantoa palvelevaan verkkoon voisi liittää myös sähkövarastoja ja kulutusta.
>
> Sähköntuottajat voisivat ehdotuksen mukaan rakentaa ja operoida yhteisiä sähköntuotannon liittymisverkkoja ilman sähköverkkolupaa**. Liittyjät tai kolmas osapuoli liittyjien pyynnöstä voisivat myös perustaa sähköntuotantoa palvelevien verkkojen rakentamista ja operointia varten yhtiön, joka voisi operoida verkkoa suurjännitteisen jakeluverkonhaltijan luvan nojalla. Tällä vastattaisiin tilanteeseen, jossa jakeluverkonhaltijalla ei olisi teknistä, organisatorista tai taloudellista kykyä investoida toiminta-alueellaan tarvittavaan suurjännitejohtoon tai –verkkoon.**[9]
>
> […]
>
> Eri kokoisten ja -tyyppisten verkonhaltijoiden tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset verkon kehittämiseen ovat yksilöllisiä. Lakiin ehdotetun uuden 51 a §:n mukaan verkon kehittämisvelvollisuutta ei tämän vuoksi tulisi suurjännitteisen jakeluverkon kehittämisvelvollisuuden osalta arvioida yksinomaan verkonhaltijan

[9] Hallituksen esitys (HE 45/2025), s. 31

toiminta-alueen perusteella, vaan arviossa tulisi ottaa huomioon verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden lisäksi myös verkonhaltijan tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset vastata verkon käyttäjän tai käyttäjien kohtuullisista tarpeista sekä vaikutukset verkonhaltijan verkon muiden käyttäjien kannalta, jos kysymyksessä on kokonaan uuden verkon tai verkon osan rakentaminen.[10]

[…]

Ehdotetun lainkohdan perusteluiden mukaan **eri kokoisten ja -tyyppisten verkonhaltijoiden tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset suurjännitteisen jakeluverkon ja varsinkin 400 kilovoltin suurjänniteverkon kehittämiseen ovat yksilöllisiä.** Pykälän 2 momentin mukaan verkon kehittämisvelvollisuutta ei tämän vuoksi tulisi uuden suurjännitteisen jakeluverkon kehittämisvelvollisuuden osalta arvioida yksinomaan verkonhaltijan toiminta-alueen perusteella, vaan arviossa tulisi ottaa huomioon verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden lisäksi myös verkonhaltijan tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset vastata verkon uuden käyttäjän tai käyttäjien kohtuullisista tarpeista sekä vaikutukset verkonhaltijan verkon muiden käyttäjien kannalta. **Uuden suurjänniteverkon kehittämisen kohtuullisuuden arviointi olisi tehtävä näissä tapauksissa ensin liittyjän tai liittyjien verkkoon pääsyn tarpeiden kannalta ja sen jälkeen lisäksi toiminta-alueen suurjännitteisen jakeluverkon haltijan tai jakeluverkonhaltijan teknisten, taloudellisten ja organisatoristen voimavarojen sekä verkonhaltijan verkon muihin käyttäjiin kohdistuvien vaikutusten perusteella.**

Kehittämisvastuun kohtuullisuutta verkonhaltijan näkökulmasta tarkasteltaisiin suhteessa sen verkkotoiminnan laajuuteen, jolle verkkolupa on myönnetty. Uuden verkon kehittäminen voisi olla kohtuutonta verkonhaltijan teknisten, taloudellisten ja organisatoristen voimavarojen näkökulmasta esimerkiksi silloin, jos yksittäisellä paikkakunnalla ja ainoastaan jakeluverkossa toimivaa pientä verkonhaltijaa vaadittaisiin kehittämään uutta suurjänniteverkkoa. Säännöstä ei sen sijaan ole tarkoitus soveltaa matalalla kynnyksellä jakeluverkonhaltijoihin, joilla on ennestään hallussaan suurjännitteistä jakeluverkkoa tai muutoin hyvät edellytykset sellaisen rakentamiseen. Ehdotuksella ei ole tarkoitus poiketa siitä lähtökohdasta, että verkonhaltijan

[10] Hallituksen esitys (HE 45/2025), s. 68

velvollisuutena on huolehtia sähköverkkoluvan edellytyksenä olevista taloudellisista edellytyksistä kannattavaan sähköverkkotoimintaan.[11]

[…]

Verkonhaltijan kieltäytyessä verkkonsa kehittämisestä 2 momentin mukaisilla perusteilla voisi kysymyksessä olla joissakin olosuhteissa lain 21 b §:n 3 momentissa tarkoitettu verkkoon pääsyn epääminen. Verkon käyttäjä, energiavaraston haltija tai asiakas voisi siinä tapauksessa saattaa asian Energiaviraston ratkaistavaksi valvontalain 6 a §:n mukaisessa riitojenratkaisumenettelyssä. Jos verkonhaltijan kieltäytyminen ei kuitenkaan tosiasiassa estäisi verkon käyttäjän verkkoon pääsyä, Energiavirasto voisi joko verkon käyttäjän tutkintapyynnön perusteella tai oma-aloitteisesti tutkia valvontalain 9 §:n mukaisessa menettelyssä, onko verkonhaltija kieltäytyessään rikkonut kehittämisvelvollisuuttaan.

Voi kuitenkin syntyä tilanteita, joissa toiminta-alueen verkonhaltijalla ei olisi teknistä, organisatorista ja taloudellista kykyä investoida toiminta-alueellaan tarvittavaan suurjännitejohtoon tai –verkkoon tai sen vaikutukset muille verkon käyttäjille olisivat kohtuuttomia. Näissäkin tilanteissa on tarpeen varmistaa, että sähkönsiirron kannalta tarpeelliset investoinnit voidaan toteuttaa. Jos alueella ei olisi ennestään suurjännitteisen jakeluverkon tai jakeluverkon haltijaa, joka on kykenevä investoimaan uuteen sähköverkkoon, **tarvittaessa sellaisella alueella sähköjohdon tai uuden sähköverkon rakentamiseen voitaisiin myöntää hankelupa ja uusi sähköverkkolupa sellaiselle uudelle toimijalle, joka on valmis investoimaan sähkönsiirron kannalta tarpeelliseen siirtoyhteyteen tai uuteen sähköverkkoon**.[12]

2.2 Hallituksen esityksen 51a § EU:n sähkömarkkinadirektiivin valossa

Vuoden 2019 sähkömarkkinadirektiivin 6 artikla sääntelee verkkoon pääsyä. Sähkömarkkinadirektiiviin 6(2) artikla antaa mahdollisuuden poiketa kolmansien pääsystä verkkoon. Sen mukaan

[11] Hallituksen esitys (HE 45/2025), s. 78
[12] Hallituksen esitys (HE 45/2025), s. 79.

> Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut, jotka pohjautuvat puolueettomiin ja teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin, ottaen erityisesti huomioon 9 artiklan säännökset. Jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, kyseisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on varmistettava, että näitä kriteereitä sovelletaan johdonmukaisesti ja että verkon käyttäjä, jolta pääsy on evätty, voi turvautua vaihtoehtoiseen riitojenratkaisumenettelyyn. Sääntelyviranomaisten on myös varmistettava, että verkkoon pääsyn epäämisen yhteydessä siirtoverkonhaltija tai jakeluverkonhaltija antaa tarvittaessa merkityksellisiä tietoja toimenpiteistä, joita verkon vahvistaminen edellyttäisi. […]

Unionin tuomioistuin on melko yksioikoisesti kieltänyt kaikenlaiset EU-oikeuteen perustumattomat rajoitukset kolmansien pääsylle verkkoon. Koska mahdollisissa rajoituksissa on kyse poikkeuksesta pääsääntöön (kolmansien pääsy verkkoon), tulee rajoituksia tulkita suppeasti, jotta kolmansien pääsy verkkoon mahdollistetaan niin laajasti kuin vain mahdollista.[13]

Nyt ehdotettu lainsäädäntö voisi muodostaa tilanteen, jossa verkkoonpääsy estyy siinä tilanteessa, että verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Tässä tilanteessa on verkonhaltijan ryhdyttävä toimiin verkon kehittämiseksi. Verkon kehittämisvelvollisuudesta voisi kuitenkin poiketa kahdessa eri tilanteessa: (1) tämä olisi verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin nähden kohtuutonta taikka (2) verkonhaltijan verkon muiden käyttäjien kannalta kohtuutonta.

Tämä vastaa melko pitkälle sähkömarkkinadirektiivin tavoitetta:

> Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut, jotka pohjautuvat puolueettomiin ja teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin, ottaen erityisesti huomioon 9 artiklan säännökset.

Hallituksen esityksen ja sähkömarkkinadirektiivin välisenä erona on tältä osin sähkömarkkinadirektiivin 6(2) artiklan mukaiset verkkoonpääsyn epäämisen kriteerit ja hallituksen

[13] C-17/03, VEMW and others, EU:C:2005:362; C-206/06 Essent Netwerk Noord and Others, EU:C:2008:413; C-439/06 Citiworks AG Flughafen Leipzig v. Halle GmbH, Bundesnetzagentur, EU:C:2008:298; C-239/07, Julius Sabatauskas and Others, EU:C:2008:551, sekä C-264/09, Commission v Slovak Republic, EU:C:2011:580.

esityksen 51a pykälän mukaiset kehittämisvelvollisuuden poikkeuksen kriteerit. Palaan tähän tarkemmin lausunnon lopussa kohdassa ”kohtuullisuuden arvioinnista”.

On myös huomattava, että hallituksen esityksen perusteluiden mukaan verkkoonpääsyä kuitenkin mahdollistetaan kahdella tavalla: (1) sähköntuottajan mahdollisuudella rakentaa ja operoida liittymisverkkoa tai liittymisjohtoa. (2) suurjännitteiselle jakeluverkolle ei määritettäisi vastuualuetta eikä millään verkonhaltijalla olisi yksinoikeutta rakentaa suurjännitteistä jakeluverkkoa.[14] Jos alueella ei olisi ennestään suurjännitteisen jakeluverkon tai jakeluverkon haltijaa, joka on kykenevä investoimaan uuteen sähköverkkoon, tarvittaessa sellaisella alueella sähköjohdon tai uuden sähköverkon rakentamiseen voitaisiin myöntää hankelupa ja uusi sähköverkkolupa sellaiselle uudelle toimijalle, joka on valmis investoimaan sähkönsiirron kannalta tarpeelliseen siirtoyhteyteen tai uuteen sähköverkkoon.[15]

Katsoisin että lähtökohtaisesti ehdotettu sääntely vastaa sähkömarkkinadirektiivin tavoitteita. Verkkoonpääsy ei sähkömarkkinadirektiivin mukaan ole ehdoton oikeus vaan siitä voidaan poiketa, jos verkonkapasiteetti ei ole riittävä. Hallituksen esityksen mukaan kolmansien pääsyä edistetään myös mahdollistamalla liittyjän tai kolmannen osapuolen investoinnit verkkoon. On myös huomattava, että niissä tilanteissa, joissa verkkoonpääsy estyy, voidaan asia saattaa Energiaviraston ratkaistavaksi valvontalain 6 a §:n mukaisessa riitojenratkaisumenettelyssä. Sääntely vastaa myös tältä osin sähkömarkkinadirektiivin määräyksiä.

Näkisin kuitenkin, että ensisijainen ratkaisu olisi aina poistaa verkkoonpääsyyn liittyvä ongelma mahdollisimman pitkälle suoraan laissa. Toissijaisesti, mikäli tämä ei ole mahdollista, kuten tässä tilanteessa vaikuttaa, tulisi hallituksen esityksessä kuvata poikkeuksien arvioinnin kriteerejä hieman tarkemmin ja ohjata näin tulkintaa mahdollisissa riitatilanteissa. Tämä olisi omiaan lisäämään ennustettavuutta ja oikeusvarmuutta, ja ehkäisisi näin osaltaan myös riitoja.

2.2 Kohtuullisuuden arvioinnista

On mielestäni sekä sähkömarkkinadirektiivin sananmuodon mukaista että kohtuullista, että poikkeus verkonkehittämisvelvollisuudesta voisi olla käsillä tilanteessa, jossa se olisi verkonhaltijan verkon

[14] Hallituksen esitys (HE 45/2025), s. 30.
[15] Hallituksen esitys (HE 45/2025), s. 79.

muiden käyttäjien kannalta kohtuutonta. Tässä tilanteessa kustannukset muille verkonkäyttäjille voisivat nousta kohtuuttoman suuriksi, etenkin pienten jakeluverkkoyhtiöiden kohdalla.

Ehdotuksen mukaan poikkeus sidottaisiin kuitenkin myös itse verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin. Sähkömarkkinadirektiivi puolestaan viittaa teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin. Minulle on epäselvää mitä teknisesti perustelluilla kriteereillä tarkoitetaan. Sähkömarkkinadirektiivi ei kuinkaan viittaa *verkonhaltijan* teknisiin, *taloudellisiin* ja *organisatorisiin* voimavaroihin. Nämä kriteerit on siis päätetty kansallisesti ja vaikuttavat hieman ongelmallisilta. Itse katsoisin, että poikkeusta ja etenkin taloudellisuutta koskevaa kriteeriä tulisi arvioida verkonkäyttäjien näkökulmasta.

Hallituksen esityksen mukaan tällaisten sähköntuotantoa palvelevien verkonosien kehittämisvastuuseen sovellettaisiin samoja periaatteita kuin muidenkin suurjännitteisten jakeluverkkojen ja jakeluverkkojen kehittämiseen. Tällainen sähköverkko tai verkon osa katsottaisiin osaksi säänneltyä verkko-omaisuutta ja verkonhaltija saisi verkolle kohtuullisen tuoton.[16] Tällaiset investoinnit maksaisivat siis lopuksi verkon käyttäjät.

Koska jakeluverkon haltija voi periaatteessa aina hankkia teknisen, taloudellisen ja organisatorisen osaamisen ja voimavarat, kyse on lähinnä kustannuksista. Nämä kustannukset kattaisivat lopuksi kyseisen jakeluverkon käyttäjät. Joidenkin jakeluverkojen kohdalla, nämä kustannukset voisivat olla kohtuuttoman suuria. Näin tämäkin edellytys palautuu lopuksi kohtuuttomuuteen verkon käyttäjien kannalta. Tästä syystä lähtisin siitä, että verkonkehittämisvastuun poikkeusta tulisi arvioida vain kohtuuttomuudesta verkonkäyttäjien kannalta. Tämä olisi myös linjassa poikkeuksen suppean tulkinnan kanssa.

[16] Hallituksen esitys (HE 45/2025), s. 78.